

Uzasadnienie

Uchwała reguluje kwestie związane ze zmianą programu „Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021–2027”, zwanego dalej „programem PT FE”. Planowane zmiany programu PT FE są zawarte w załączniku do projektu ww. uchwały.

Zgodnie z art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.) Państwo Członkowskie może zwrócić się do Komisji Europejskiej z wnioskiem o dokonanie zmian w Programie. Zgodnie z art. 14ka ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846) zmiany programu po zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący dla danego programu a przed skierowaniem do przyjęcia przez Komisję Europejską są przyjmowane przez Radę Ministrów, w drodze uchwały.

Propozycje zmian zostały zatwierdzone przez Komitet Monitorujący programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021–2027 uchwałą nr 10 z dnia 28 maja 2026 r.

Główne zmiany w programie PT FE mają charakter finansowy i są podyktowane przede wszystkim koniecznością przeniesienia do priorytetu 1 oszczędności wynoszących odpowiednio 48 mln EUR z priorytetu 2 oraz 5 mln EUR z priorytetu 3 i mają na celu umożliwienie jak najdłuższego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli, a także jego sprawnego przejścia między perspektywami finansowymi. Jednocześnie przeprowadzona została też analiza osiągniętych do tej pory wskaźników i urealniono wartości sześciu z nich.

W porównaniu do ubiegłej perspektywy finansowej alokacja pozostająca w dyspozycji krajowego programu pomocy technicznej uległa znacznemu zmniejszeniu z 703 mln EUR (perspektywa 2014–2020) do 550 mln EUR (perspektywa 2021–2027). Już na etapie programowania było oczywiste, że kwota przeznaczona na pomoc techniczną (a w szczególności krajowy program pomocy technicznej) będzie niewystarczająca. Decyzja o obniżeniu limitów pomocy technicznej w bieżącej perspektywie finansowej w ramach

Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego miała ogromne konsekwencje dla krajów takich jak Polska, która jest największym beneficjentem polityki spójności i w związku z tym posiada kompleksowy i rozbudowany system zarządzania i kontroli. Utrzymanie podstawowych funkcji systemu zarządzania wdrażaniem Funduszy Europejskich oraz stabilnych instytucji jest priorytetem w sytuacji potrzeby przyspieszenia w wydatkowaniu środków, tj. zwiększenia certyfikacji we wszystkich programach.

Sytuację dodatkowo pogorszyła zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza w Polsce spowodowana zbrojną agresją Rosji na Ukrainę, rosnącymi cenami energii, rosnącymi kosztami pracy oraz wahaniami kursu wymiany PLN/EUR. Odnośnie ostatniego czynnika należy podkreślić, że każda niewielka zmiana kursu wymiany PLN/EUR ma istotny wpływ na alokację i przewidywany deficyt w programie.

Biorąc pod uwagę obecny kurs walutowy, szacuje się, że deficyt alokacji w programie PT FE wyniesie ok. 140 mln EUR wkładu UE i będzie widoczny od 2028 r. Brak środków będzie najbardziej odczuwalny w priorytecie 1, który jest największym priorytetem w programie i stanowi ok. 70% całkowitej alokacji. Jest to priorytet, który służy utrzymaniu systemu zarządzania i kontroli funduszy, co jest podstawowym zadaniem pomocy technicznej z inicjatywy państwa członkowskiego. Proponowana zmiana polega na przeniesieniu do priorytetu 1 oszczędności wynoszących odpowiednio 48 mln EUR z priorytetu 2 oraz 5 mln EUR z priorytetu 3.

Wszystkie działania zaplanowane w ramach Priorytetu 2 są realizowane bez zakłóceń, zgodnie z harmonogramami i bez obniżania wartości projektów. Projekty w tym priorytecie mają charakter wieloletni i są zakontraktowane do końca okresu realizacji perspektywy przez wszystkich beneficjentów. Projekty są realizowane jednak przy niższych niż zakładano kosztach, co pozwoliło na wygenerowanie oszczędności.

Proponowane zmniejszenie alokacji w ramach Priorytetu 3 jest stosunkowo niewielkie (5 mln EUR). Jedyne projekty realizowane w ramach Priorytetu 3 zostały zakontraktowane na kwotę wnioskowaną przez beneficjenta. Jednocześnie dane historyczne za lata 2023–2025 wskazują na wystąpienie oszczędności. Pod koniec okresu programowania zapotrzebowanie na środki jest mniejsze, ponieważ na tym etapie uwaga koncentruje się już nie na naborach wniosków, lecz na osiągniętych rezultatach. Warto również odnotować, że wskaźniki rozpoznawalności funduszy w Polsce są bardzo wysokie (87% Polaków uważa, że Fundusze Europejskie przyczyniają się do rozwoju Polski; 94% Polaków zetknęło się z określeniami „Fundusze Europejskie” lub „fundusze unijne”), co świadczy o dużej skuteczności prowadzonych działań.

Podsumowanie zmian finansowych oraz zmian we wskaźnikach zawarte zostało w Tabeli 1 i Tabeli 2 poniżej.

Uchwała upoważnia ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do prowadzenia negocjacji z Komisją Europejską w sprawie zmian programu PT FE.

Zakłada się wejście w życie projektowanej uchwały z dniem podjęcia. Nie stanowi to naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego, natomiast umożliwi niezwłoczne przedłożenie zmienionego programu PT FE do zatwierdzenia przez Komisję Europejską. Jest to kluczowe, aby zapewnić sprawne i jak najdłuższe funkcjonowanie systemu zarządzania i kontroli, a także sprawne przejście między perspektywami finansowymi.

Projekt uchwały jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt uchwały nie wymaga przedłożenia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana uchwała nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Tabela 1. Podsumowanie zmian finansowych:

Priorytet	Wkład EFRR przed zmianą (EUR)	Zmiana (EUR)	Wkład EFRR po zmianie (EUR)	Uzasadnienie
1	385 000 000	+53 000 000	438 000 000	Częściowe pokrycie szacowanego niedoboru środków na finansowanie instytucji w latach 2028–2029 wynikającego m.in. ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej w Polsce spowodowanej zbrojną agresją Rosji na Ukrainę, rosnącymi cenami energii, rosnącymi kosztami pracy oraz wahaniami kursu wymiany PLN/EUR.

2	140 000 000	-48 000 000	92 000 000	Niezakontraktowane oszczędności. Wszystkie działania zaplanowane w ramach Priorytetu 2 są realizowane bez zakłóceń, zgodnie z harmonogramami i bez obniżania wartości projektów. Projekty w tym priorytecie mają charakter wieloletni i są zakontraktowane do końca okresu realizacji perspektywy. Projekty są realizowane jednak przy niższych niż zakładano kosztach, co pozwoliło na wygenerowanie oszczędności.
3	25 000 000	-5 000 000	20 000 000	Niezakontraktowane oszczędności. Jedyne projekty realizowane w ramach Priorytetu 3 zostały zakontraktowane na kwotę wnioskowaną przez beneficjenta. Jednocześnie dane historyczne za lata 2023–2025 wskazują na wystąpienie oszczędności. Dodatkowo pod koniec okresu programowania zapotrzebowanie na środki jest mniejsze, ponieważ na tym etapie uwaga koncentruje się już nie na naborach wniosków, lecz na osiągniętych rezultatach.
Razem:	550 000 000	0	550 000 000	

Tabela 2. Podsumowanie zmian wskaźników:

Priorytet	Nazwa wskaźnika	Cel końcowy (przed zmianą)	Zmiana	Cel końcowy (po zmianie)	Uzasadnienie
1	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	50	-5	45	Zmiana jest spowodowana urealnieniem liczby przeprowadzanych ewaluacji oraz poszerzeniem ich zakresu, co przekłada się na mniejszą liczbę zaplanowanych badań.
	Liczba zakupionych komputerów	1 650	-850	800	Zmiana jest spowodowana urealnieniem planowanych zakupów przez beneficjentów. Szacowana wartość opierała się na popycie w okresie pandemii COVID-19, kiedy to konieczność zakupu nowego sprzętu wynikała

					z wprowadzenia pracy zdalnej na masową skalę.
	Liczba posiedzeń komitetów, sieci, grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami	90	+310	400	Zmiana jest spowodowana dostosowaniem celu końcowego do faktycznej dynamiki przyrostu wskaźnika.
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	180 000	+20 000	200 000	Zmiana jest spowodowana dostosowaniem celu końcowego do faktycznej dynamiki przyrostu wskaźnika.
	Liczba udzielonych dotacji na realizację projektów wzmacniających potencjał beneficjentów	200	-70	130	Zmiana jest spowodowana urealnieniem liczby planowanych dotacji zgodnie z najnowszymi prognozami przygotowanymi przez beneficjentów. Obliczenia docelowych wartości wskaźników przeprowadzono w 2021 r., a część przyjętych wówczas założeń jest już nieaktualna. Dla przykładu zmienił się planowany model realizacji wsparcia w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Beneficjent uznał, że bardziej efektywne ekonomicznie będzie zrealizowanie projektu partnerskiego. W rezultacie zamiast 16 grantów dla regionów – jak pierwotnie planowano – przyznano jeden grant partnerowi. Ponadto przy obliczaniu wartości docelowej uwzględniono wszystkie planowane granty, podczas gdy ostatecznie wskaźnik należało przypisać wyłącznie do Priorytetu 2. W konsekwencji granty przyznane partnerom w ramach Priorytetów 1 i 3 nie zostały uwzględnione w wartości tego wskaźnika. Warto też zauważyć, że – w odpowiedzi na istniejące potrzeby – akcent przesunięto z grantów na szkolenia dla beneficjentów; potwierdza to wzrost wartości docelowej wskaźnika „Liczba

					uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów” ze 180 000 do 200 000.
3	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	9	-2	7	Zmiana jest spowodowana urealnieniem liczby planowanych działań informacyjno-promocyjnych przez beneficjenta. Spadek wartości docelowej wynika z niższej od oczekiwanej liczby kampanii obejmujących jednocześnie co najmniej cztery rodzaje mediów (tylko takie są uwzględniane we wskaźniku). Kampanie mają bardziej przekrojowy charakter, są większe i angażują więcej mediów, co czyni je kosztowniejszymi, a w konsekwencji – mniej licznymi.